

Макаръ, обаче, това политическо дружество да е авангардъ на сръбското правителство, послѣдното така майсторски се прикрива, че мнозина българи, като го мислятъ непричастно въ дѣлата му, апелиратъ къмъ него да тури край на пропагандата въ Македония, която нѣма да докара никаква полза на сърбитѣ, а само ще влоши отношенията между българския народъ и сръбската държава¹⁾. Противъ домогванията на тази пропаганда се обявяватъ и мнозина отъ по-разумнитѣ сърби, които добръ сж виждали, каква пропастъ се дълбае чрѣзъ нея между двата народа. Пръвъ гласъ на протестъ срѣщу нея повдига сръбската омладина слѣдъ смъртта на князь Михаила. Тя излиза да осжди правителствената политика, както и всички завилнѣли сърби, начело съ в. „Видов дан“²⁾. Това дава поводъ на сръбското правителство да погледне съ лошо око на омладината³⁾. Но гласовеѣ на протестъ, подигнати отъ младитѣ, се подемаѣтъ и отъ по-разумнитѣ възрастни, както и отъ нѣкои учени. Владанъ Джорджевичъ нарича луди Срѣчковица и Милошъ Милоевича, най-ревностни агенти на пропагандата, а Ад. Богославлевичъ въ скупщината прѣзъ 1873 год. осжжда строго пропагандата, пагубна за сърби и за българи. Думитѣ му сж били посрѣщнати съ ржкоплѣскания⁴⁾. Даже и Ристичъ признава, че М. Милоевичъ е „нешто егзальтиран“⁵⁾.

Ст. Новаковичъ и Михаилъ Куюнджичъ пѣкъ, разглеждайки сбирката отъ народни пѣсни на Милоша С. Милоевича, възставатъ противъ неговата прѣкаленостъ, като дори съ възмущение подчертаватъ, че „из етнографје ових народних песама, о којој напред помињасмо, види се, да Бугара једва где има на балканском полуострову“⁶⁾. Казватъ така, защото сж тврдо увѣрени, че „језик једнога народа не одваја од језика другога народа само једна гласовна замена,

Сърбия при Сливница; Сърбия разгроми Сърбия и прѣзъ настоящата война. Крайното заключение отъ тия невѣрни прѣдсѣлки, обаче, е абсолютно вѣрно: Сърбия сама е виновна за нещастията си.

¹⁾ Балканъ, г. I, бр. 1, стр. 6 отъ 24 септ. 1875.

²⁾ Македония, г. III, бр. 25, стр. 2, кол. 3 отъ 17 јуни 1869 год.; сжжко бр. 22, стр. 3, кол. 4 отъ 26 април. 1869.

³⁾ Македония, г. III, бр. 44, стр. 1—2 отъ 6 окт. 1869.

⁴⁾ Д. М., Сръбско-българската етнографска прѣширница прѣдъ науката. София, 1893 г., стр. 5.

⁵⁾ Сполашни одношаји, кн. 3, стр. 279—280.

⁶⁾ Ст. Новаковић и Мих. Кујунџић, Реферат о збирци „Седам стотина и четрдесет разних обредних песама са 2450 речи из Праве (Старе) Србије. Милоша С. Милојевића, Гласник сръбског ученог друштва, кн. XXXVIII, стр. 346.